

reünisten

MEI 2018

VIVOS VOCO

DE VERDEDIGING VAN EEN OORLOGSMISDADIGER

Interview met advocaat Victor Koppe.

IN MEMORIAM TWEE OUD-RECTOREN

Bob van Dobbenburgh en Wout Hardeman.

GELIJKHEID EN DIVERSITEIT

Column eerste vrouwelijke Rector.

Van de redactie

Broederschap

Vrijheid, gelijkheid en broederschap: de kerndoelen van de Franse Revolutie. Vrijheid vieren we elk jaar in mei als we de bevrijding van de nazi's, het eind van de Tweede Wereldoorlog herdenken. Dan dienen we 15 augustus - als we herdenken dat Japan capituleerde - niet te vergeten: onze broeders en zusters in Nederlands-Indië.

Broederschap is divers; je ziet het terug in elke jaarclub, dispuut, 'sub', studieclub. Je ziet het ook terug in communistische regimes, bijvoorbeeld Cambodja, waar Victor Koppe optrad als advocaat van 'broeder twee', Nuon Chea. Hylke Faber en Pieter Stolk, twee U.S.R.-alumni, schreven met anderen gebroederlijk een boeiend boek over onze Universiteit.

Elk novitiat wil broederschap kweken: losse, ruwe stenen met elkaar slijpen tot diamanten die samen stralen. Die fraterniteit zien we terug in de kroegdies. Symposion werd in februari 1919 betrokken, dus het 100e jaar van onze kroeg is begonnen. Sterke broeders steunen al 100 jaar op de achtergrond de vereniging in het Unitas Reserve Fonds. Eendracht maakt macht: dat geldt zeker voor de Landelijke Kamer van Verenigingen: zowel in 1980 als nu staat een U.S.R.-lid aan het roer: zij sturen elkaar gebroederlijk een brief.

Douwe van Hinsbergen, associated professor geowetenschappen, was praeses NC in 1999. Hij wijst op de meerwaarde een goed verhaal over te brengen aan studenten, hen opleiden tot probleemoplosser en het belang van goed pitchten: je hebt een warme band met je geldschieter nodig - allemaal vormen van verbroedering. Verbroedering tussen jong en oud in het huidige stelsel van studiefinanciering, vergelijk het oude omslagstelsel bij de AOW, is echter ver te zoeken. De redactie wenst u allen veel broederlijke gevoelens toe, tussen jong en oud, zeker op de 100e dies van Symposion.

Colofon

De Reünisten Vivos Voco is een uitgave in opdracht van lungit lunctos en Unitas S.R.
Postbus 5044, 3502 JA, Utrecht
vivos@iungitiunctos.nl

Editie | 12
Moment van uitgave | mei 2018
Oplage | 4300

Hoofdredactie | Pim Walenkamp
Tekst – en eindredactie | Peter Fasol en Wim Merlijn
Redactie | Thomas de Bruin, Wendelien Cretier, Gerard Langeveld, Saya Abdullah
Vormgeving | Philippe Kok
Advertenties | vivos@iungitiunctos.nl
Foto's | Dirk Hol (blz. 2)

Unitas S.R. en lungit lunctos en/of de redactie van deze Vivos Voco zijn niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ingezonden stukken.

Inhoudsopgave

02 Voorwoord	18 De LKvV, 1980 en nu
04 Welkomstwoorden	20 100 het U.R.F.
05 Interview met Victor Koppe	22 Financieel... weet ik veel?
08 Ondertussen op de vereniging...	23 Interview met Douwe van Hinsbergen
09 Het 99e kroegdies	25 Wetenschap als nobel streven
11 Stufi, een nieuw systeem	26 In Memoriam
12 De utrechtse student vanaf 1945 tot nu.	27 Oproep van de HDC
15 Het Novitiaat	28 Column Mariëtte Oosterweegel, eerste vrouwelijke rector.
17 Bacchussermoenen	

Planning 2018

15 juni 2018	Leegdrinken kroeg
November 2018	Dies natalis
16 november 2018	Onthulling herdenkingsplaquette
Februari 2019	Kroegcentennium – 100 jaar Symposium

Alle genoemde data zijn onder voorbehoud van wijzigingen.

De definitieve data van alle activiteiten worden op www.iungitiunctos.nl en in e-mails aangekondigd.

Welkomstwoorden

Waarde lezers, reünisten van U.S.R.,

De nieuwe Vivos Voco ligt weer voor u met diverse artikelen die vanuit USR de moeite waard zijn met u te delen.

lungit lunctos heeft op 16 maart jl. weer haar jaarlijkse ALV gehad in de SB kamer, diverse zaken zijn hier besproken. Een daarvan is de herdenkingsplaquette die mede door betrokkenheid van o.a. de herdenkingscie, de vorm begint te krijgen die lungit samen met de leden en oud-leden voor ogen heeft. Oud USR leden die in de oorlog zijn gesneuveld te herdenken op deze plaquette zo boven de ingang van de Hijweege. In deze roerige tijden zo om ons heen maar

ook in Nederland, blijkt iedere keer weer dat zoals wij hier kunnen leven, in vrijheid, van grote waarde is. Laten we dit koesteren. Dit betekent dat dit ook binnen USR de 'mores' van hoe gaan we met elkaar om en wat accepteren we wel of niet, te allen tijde bespreekbaar moet blijven. Laten wij dit blijven uitdragen binnen en buiten USR.

lungit lunctos zoekt aanvulling voor het bestuur. Welke leden of bijna leden van lungit lunctos zijn geïnteresseerd, graag een mail aan bestuur@lungitiunctos.nl.

Groet,

Sandra C.P.M. Hendricks

Voorzitter lungit lunctos

Waarde lezer,

Het verenigingsjaar 2017-2018 vliegt in een rap tempo voorbij. We kunnen terugkijken op een prachtige periode waarin de verscheidenheid aan activiteiten wederom vele leden en oud-leden naar de sociëteit heeft

weten te trekken. Een sociëteit waarvan wij in het jaar 2018-2019 het honderd jarig jubileum mogen vieren.

Honderd jaar Symposion is natuurlijk iets wat de vereniging niet stilletjes aan zich voorbij kan laten gaan. Unitas S.R. zonder het pand waar zij inmiddels al bijna honderd jaar nestelt is ondenkbaar voor de vele generaties die dit hebben mogen mee maken. Het staat dan ook vast dat in februari 2019 hierbij stilgestaan moet worden samen met de oud-leden die de sociëteit hebben gemaakt tot wat zij nu nog steeds is.

Hoewel het nu nog ver weg lijkt ben ik er van overtuigd dat de tijd tot dit moment ook voorbij zal vliegen. De kroegcentenniumcommissie is al enkele maanden druk in de weer met het treffen van voorbereidingen om te verzekeren dat het onvergetelijk wordt. Ik wil dan ook dit moment aangrijpen om u allen alvast uit te nodigen voor de viering van honderd jaar Symposion in februari 2019. Informatie over de specifieke activiteiten zal te zijner tijd volgen.

Dan rest mij niks dan u veel plezier te wensen met het lezen van deze editie van de reünisten Vicos Voco.

Hopend u weer eens op Symposion te verwelkomen en het glas met u te heffen, sluit ik,

Met Juichende en Jubelende groet,

Okke Klaassen

Rector Senatus 2017-2018

De verdediging van een oorlogsmisdadiger

Interview met advocaat Victor Koppe

Wim Merlijn & Pim Walenkamp

Victor Koppe, geboren 3 juni 1964 in Utrecht, groeide op in Soest. Zijn vader was politieman. “Ik kom wel uit een conservatief milieu.” Op het gymnasium Amersfoort was hij praeses leerlingenbestuur. In 1982 werd hij lid van U.S.R., jaarclub *Heerenleed*, genoemd naar het VPRO-programma. Dick de Jong (later rector) bedacht de naam. Victor studeerde rechten, was Kroeg-Kommissaris (KK), praeses Ius in Unitate, praeses Slapstick. Ook organiseerde hij bezoeken aan Straatsburg. Op U.S.R. leerde hij organiseren. Advocaat sinds 1989 met als specialisatie internationaal strafrecht en terrorismezaken. Vooral bekend als de advocaat van Nuon Chea, in een van de belangrijkste strafzaken van deze eeuw.

Cambodja

Cambodja, vier keer Nederland, telt 7,5 miljoen inwoners, 64 % is analfabeet, 60% dicht oerwoud. Beroemd is de tempel Angkor Wat. Berucht is Cambodja vanwege het autarkische bewind 1975-1979 onder leiding van Pol Pot. U heeft wellicht de film “Killing fields” gezien. Maarschalk Lon Nol pleegde een staatsgreep in 1970. Prins Norodom Sihanouk leidde het bevrijdingsleger van de Rode Khmer in 1975 en verdreef Nol. Khieu Samphan werd de president van de regering in 1975; Pol Pot was de hoogste leider. “Wat Duitsland is voor Nederland - lastige relatie met grote buur-, is Vietnam voor Cambodja,” legt Victor uit. Vietnam viel Cambodja binnen in 1979, verdreef de Rode Khmer

en vestigde vervolgens een pro-Vietnamese bezettingsmacht. In 20 jaren burgeroorlog en bezetting vonden 1,7 miljoen mensen de dood. Weinigen weten dat in de jaren `70 door Amerika meer bommen zijn afgeworpen op Cambodja dan in de hele Tweede Wereldoorlog.”

Internationaal recht

Nederland is een van de weinige landen die in de grondwet heeft staan de internationale rechtsorde te bevorderen. De Amerikaanse ondernemer Carnegie bouwde in Den Haag het Vredespaleis. Nederland levert veel advocaten en rechters voor internationale rechtszaken. In Nederland is het Joegoslaviëtribunaal gevestigd. Logisch dat Victor advocaat internationaal recht wilde worden.

“Goede rechters zijn Christine van de Wijngaard vanwege haar dissenting opinion in de Katangazaak en Fons Orie, internationaal rechter van het Joegoslaviëtribunaal vanwege zijn juridische zuiverheid.”

Brother two

Nuon Chea, bijgenaamd brother two, geboren in 1926, was de tweede man van de Rode Khmer 1975-1979 na Pol Pot. Hij was de intellectueel en ideoloog. Steden werden ontruimd, iedereen moest boer worden en dammen bouwen. Elk verschil tussen mensen werd uitgebannen. Hij staat terecht in twee zaken voor het Cambodjatribunaal in Phnom Penh, Cambodja. Tweede vonnis volgt in juni. Deze overtuigde communist wordt onder meer verdacht van genocide.

Illusie

De Canadese aanklager stopte zijn werkzaamheden omdat hij vond dat de Cambodjaanse regering een foute invloed had op de rechtsgang - Nuon Chea was al bij voorbaat veroordeeld. In 2007 werd Victor Koppe advocaat van Nuon Chea. "Nu ben ik een ervaring rijker, maar een illusie armer: ik geloof niet meer in het internationaal strafrecht. Rechters willen niet luisteren, mijn cliënt krijgt geen eerlijk proces. Een voorbeeld: in 1967 waren er volgens de bevolkingstelling 5 miljoen mensen, 15 jaar later 6 miljoen. Volgens de geschatte bevolkingsaanwas zouden er 7,5 miljoen inwoners moeten zijn in 1982. Er was een groot voedseltekort in deze 15 jaar; velen stierven van de honger. Tussen 1970 en 1975 vond een

heftige burgeroorlog plaats. Tot 1973 heeft de VS op grote schaal Cambodja gebombardeerd - meer bommen dan in heel WO II - waarbij zeker 100.000 mensen de dood vonden. Ook na 1979 was er oorlog in verband met de illegale invasie uit Vietnam. Zo krijgt mijn cliënt de schuld van alle vermeende doden, 1,7 miljoen in 15 jaar tijd, terwijl hij slechts een kleine 4 jaar aan de macht was."

Teleurgesteld

Victor verdedigde terreurverdachte Samir A en trad op als advocaat bij het Rwanda- en Sierra Leonetribunaal. "Ik wil graag een hechte, persoonlijke band met mijn cliënt opbouwen, want dan begrijp ik hem goed en kan ik zijn verdediging beter voeren." Koppe

verzocht de rechters in Cambodja om 300 getuigen te mogen horen - de rechters stonden er slechts 15 toe. "Nauwelijks mogelijkheden kreeg ik om ontlastend bewijs aan te dragen." De Britse filmmaker Robert Lemkin maakte een documentaire waarin hij tientallen getuigen en deskundigen sprak uit de Rode Khmer-tijd. "Helaas mocht ik bewijzen hieruit nauwelijks in de rechtszaal gebruiken." "Internationaal recht - zeker internationaal strafrecht - wordt helaas in grote mate door politieke afwegingen bepaald. Daar ben ik in meerdere zaken, zeker in Cambodja, zwaar teleurgesteld over geraakt." "Internationaal strafrecht draait te vaak om het morele gelijk en helaas zelden om waarheidsvinding."

Over novitiat in de media: “slachtoffermodus wordt veel te snel ingezet”.

Zou je Adolf Hitler kunnen verdedigen? “Dat is wel een gewetensvraag!”

“Internationaal strafrecht draait vaak om het morele gelijk, zelden om waarheidsvinding.”

Politiek

“Vertrouwen op getuigen in de rechtszaal, is juridisch lastig en vaak onzuiver: je weet niet wat zij eerlijk vertellen en wat ze bewust verdraaien. Daarmee wordt mijn cliënt, Nuon Chea, meteen verdacht van alle doden.” Het recht werkt alleen als het niet politiek is.” Premier Hun Sen van Cambodja werkt tegen. Hij was zelf een militair binnen de Rode Khmer.

Legaliteitsbeginsel

Nuon Chea wordt in twee strafzaken vervolgd. In één daarvan, de slachtpartij van Tuol Pol Chrey (3.000 doden), is hij dankzij Victors vasthoudendheid in hoger beroep vrijgesproken. Er is onvoldoende bewijs dat Nuon Chea opdracht gegeven heeft. Koppe maakte aannemelijk dat Ruos Nhim het centrale commando had.

Oom olifant

Heng Samrin was in de jaren zestig soms lijfwacht van Nuon Chea. Heng werd in 1975 belast met de gedwongen evacuatie van de hoofdstad. Koppe heeft meerdere malen verzocht Heng

te mogen verhoren onder ede. Dat is hem iedere keer geweigerd door de Cambodjaanse rechters. “ In Cambodja worden oudere heren aangesproken als “oom”, bv. “oom Nuon”. “Parlementsvoorzitter Heng Samrin is de olifant in de kamer: iedereen heeft het over hem, maar niemand mag hem wat vragen.” Nuon Chea wordt zo de zondebok.

Honden

Vijf jaar woonde Victor in Cambodja: een mooi land, zeer gastvrije bevolking, prachtige natuur. Hij gaf colleges internationaal strafrecht aan de Universiteit in de hoofdstad. Zijn prachtige honden Nhim en Phim heeft hij genoemd naar twee afvallige krijgsheren, maar zij stapten tijdig uit de Rode Khmer.

Toekomst

In de toekomst wil hij als schrijver en documentairemaker aan de slag. Hij schrijft nu zijn mémoires als advocaat. Tanja Nijmeijer, de Nederlandse vrouw die jarenlang vocht met FARC in Colombia, zou hij misschien nog

verdedigen. “Ik voel me een soort historicus in advocatentoga.” Hij wil de geschiedenis van de Rode Khmer beschrijven, misschien als proefschrift in Oxford. Hij spreekt hier vaak met zijn ex Britta Böhler (advocaat en hoogleraar) over. Die wordt nu vertroebeld door allerlei onjuiste verhalen en inzichten. “Klassiek: de overwinnaars schrijven de geschiedenis. We missen dus een deel van het verhaal.”

Ondertussen op de vereniging...

Ook in deze editie van de Reünisten Vivos Voco mag het natuurlijk niet ontbreken aan een verslag van de huidige stand van zaken op Unitas S.R. In het afgelopen jaar is er weer van alles gebeurd. Hieronder vindt u een korte uiteenzetting.

Acht maanden. Het klinkt als zo'n korte tijd, maar ik heb het gevoel dat ikzelf, mijn Senaat en onze fantastische vereniging een mensenleven aan ervaringen rijker is. Het jaar begon uiteraard met tien fantastische integratiedinsdagen onder leiding van de Eerstejaarscommissies, waarbij de eerstejaars elkaar, onze leden en natuurlijk de mores en tradities die Unitas S.R. rijk is, goed hebben leren kennen.

Snel hierna volgde een onvergetelijke Dies Natalis met als thema 'Verguld', wat met zich meebracht dat het volledige pand omgebouwd werd tot een ware havenstad, met de Hijweege als centrale dorpscafé en zowel het pré- Dies feest als het Dies Gala werden gevierd op een boot. Dit jaar is er verder besloten de eerstejaars actiever bij de vereniging te betrekken door het opstellen van een Eerstejaars Activiteiten Commissie. Begeleid door twee senatoren zijn acht eerstejaars elke maandag bezig om sinds de inauguratie zes mooie activiteiten neer te zetten voor hun eigen jaar. Dit loopt van een Hijweegefeest tot een wijnproeverij en van een blacklight dixo tot een avond vol beergames.

Ook het UMG heeft nieuwe energie gevonden. Met een fantastisch bestuur aan kop hebben er al meerdere live muziekactiviteiten plaatsgevonden in de Hijweege. Er staan nog meer activiteiten op de planning, tot vreugde tot de leden!

We hebben slechts vier weken te gaan tot wij de kroeg na leegdrinken sluiten om een gigantische verbouwing te starten. De WC's op de begane grond en de houten vloeren op de eerste en tweede verdieping worden volledig vervangen, evenals de leidingen en bedradingen die hierbij bloot komen te liggen.

Uit deze laatste vier weken zal ik, zal mijn Senaat, en zal onze prachtige vereniging alles proberen te halen wat erin zit, om hierna met een welverdiend reces te gaan op weg naar weer een nieuwe UIT, een nieuwe lichting, en een wederom fantastisch jaar onder leiding van een geweldig Senaat f.t.

Met Juichende en Jubelende groet,

Mireille C. Kneepkens

Ab Actis Senatus

Kroegdies 99

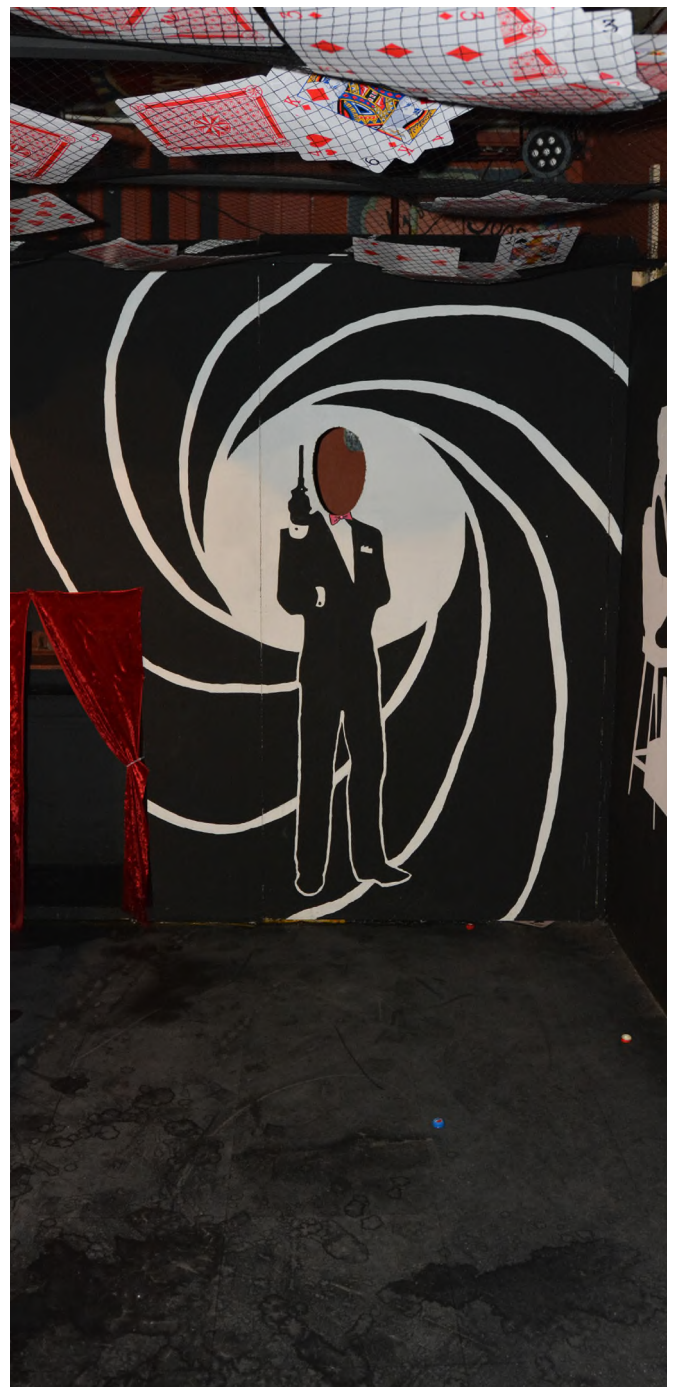
Gerard Langeveld

Dit jaar viert de vereniging het 99-jarig bestaan van sociëteit Symposion. Vroeger werd dit feest georganiseerd door het sociëteitsbestuur. Na het opgaan van het sociëteitsbestuur in de senaat leek het ons interessant eens te kijken hoe de kroegdiës nu wordt georganiseerd. Heeft de senaat dit nu overgenomen? Misschien de Bavarii als laatste representant van het SB in de Senaat?

De Kroeg Activiteiten Commissie (KAC) organiseert nu de kroegdiës. Deze avond werd ook de senaatsreceptie gehouden; het was gezellig druk in de Hijweege. De KAC zat in de hoek. De praeses van KAC is Jozefien, 3e jaars sociale geografie. De vice-praeses heet Mando, 4e jaars U.S.R, student economie. Hij heeft net zijn scriptie afgerond.

Jozefien is gevraagd als praeses voor de Kroeg Centennium Commissie om het eeuwfeest van de kroeg over één jaar in goede banen te leiden. Mando is gevraagd als pro-rector voor de Senaat. Ze waren nog niet gekomen van een brakke opbouwweek. Ze konden het niet te laat maken omdat ze er graag bij wilden zijn als de senaat de diverse besturen en commissies zou ontvangen. Het was voor mij een vreemd gezicht de Senaat de gelukwensen voor de kroeg in ontvangst te nemen.

Maken jullie nog steeds gebruik van versierjaarclubs? Er werden twee vrouwelijke leden van de versierjaarclub uit de Hijweege gehaald. Ze waren vereerd dat ze hun verhaal aan de reünisten mochten vertellen. Ik sprak met Roos en Eline. De volgende dag zou de presentatie van hun jaarclub Nozem plaatsvinden. Eline is actief als Joosbartapster. Roos was druk met haar nieuwe Unitasliefde. Zij heeft haar bachelor afgerond in Leiden en is in Utrecht gaan studeren om haar master te halen.

Een paar maanden geleden zijn ze met de hele jaarclub uitgenodigd door de KAC om langs te komen in de SB kamer. Hier werden ze kritisch ondervraagd. Nadat ze een cadeau hadden aangeboden was het ijs gebroken. De KAC bood een borrel aan om te proosten op een mooie samenwerking. KAC en de versierjaarclub hebben een gezellige klusweek beleefd. Er was ruimte voor eigen initiatief. Zo hebben ze een roulettetafel gemaakt waarin de nummers van de studentenhuizen zijn verwerkt. Ze hadden het zo naar hun zin dat er zelfs enkele colleges zijn overgeslagen.

Van gift tot lening

Hoe de overheid de studenten probeert te onderhouden

Wendelien Cretier - 2014

In 2015 is er een einde gekomen aan de Wet op de Studiefinanciering (WSF) die in 1986 in het leven werd geroepen. Deze wet hield in dat elke student recht had op een zogenoemde basisbeurs en dat er een bedrag bovenop kan komen dat inkomensafhankelijk is: de aanvullende beurs. In 1986 leverde de invoering van de WSF erg veel praktische problemen op. De Informatie Beheer Groep (IBG), de uitkeringsinstantie van de studiefinanciering, kreeg veel klachten over achterstallige betalingen en administratieve fouten. Het systeem van studiefinanciering was een goede oplossing, alleen veroorzaakte de uitvoering veel problemen. Deze studiefinanciering werd in de jaren 90 omgezet in een prestatiebeurs. Dit hield in dat de studenten voorschot pas mogen houden op het moment dat ze daadwerkelijk een diploma op zak hebben.

Het leenstelsel

Sinds drie jaar is hier verandering in gekomen. De nieuwste generatie studenten heeft de studiefinanciering niet zelf meegemaakt. Tijdens het bestaan van de WSF waren er voor studenten al aanwijzingen voor een verandering in de financiering. Het bedrag van de basisbeurs werd steeds lager en de termijn van het ontvangen van deze beurs werd steeds korter. In 2015 is hier definitief verandering in gekomen. Studenten maken tegenwoordig gebruik van het leenstelsel; een stelsel waarbij studenten geld kunnen lenen via de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en deze na hun studie tegen een lage rente (op het moment van schrijven 0,00%) terugbetalen.

Liever een schuld of een huis?

Deze nieuwe regeling brengt wat onduidelijkheden met zich mee. Studenten hoeven pas twee jaar na het einde van hun studie te beginnen met aflossen. Deze aflossingsperiode duurt 35 jaar. Volgens DUO is het af te lossen bedrag niet afhankelijk van de hoogte van de schuld, maar alleen van het inkomen van de desbetreffende persoon. Hoe meer je verdient, hoe meer je zou kunnen terugbetalen. Dit klinkt als een heel vriendelijk systeem. Helaas werkt de hypotheekwereld nog niet mee in dit systeem. Met een hoge schuld is het vrijwel onmogelijk een hypotheek te krijgen voor een mooi huis. Oud-studenten hadden een lagere schuld, waardoor de hoogte van de hypotheek hoger ligt. Het valt nog te bezien of deze regeling in stand wordt gehouden door de banken, er bestaat op deze manier namelijk een grote kans dat er over tien jaar niemand meer een hypotheek kan aanvragen.

De **Utrechtse** student vanaf 1945 tot nu

Een nieuw historisch boek van Hylke Faber en Pieter Stolk

Pim Walenkamp

De Utrechtse student: 1945 tot nu. Dat is de titel van de nieuwste publicatie van oud-leden Pieter Stolk ('96) en Hylke Faber ('99). Een prachtig en rijk geïllustreerd boek dat beschrijft hoe ons naoorlogse studentenleven sterk veranderde, maar ook hoeveel er hetzelfde bleef. Een blik van herkenning.

Dies Natalis van Unitas S.R. in november 1915.

Onder de vlag van DdM Works publiceerden Pieter en Hylke al eerder De Nederlandse koopvaardij in oorlogstijd en Wij zijn niet bang, tenminste, niet erg. Het Engelandvaardersdagboek van Daniël de Moulin (USR '39), dat in juli 2018 in Engelse vertaling verschijnt. De aandacht van hen gaat uit naar verhalen die tot dan toe onderbelicht zijn gebleven en die volgens de heren een breder publiek verdienen. Zo ontstond ook De Utrechtse student: 1945 tot nu.

Anno 2018 zijn maar liefst 67.000 van de circa 350.000 inwoners van de stad Utrecht student. Hoewel studenten hiermee een essentieel onderdeel van het Utrechtse straatbeeld zijn, was de geschiedenis van dit studentenleven van na de Tweede Wereldoorlog, curieus genoeg, niet eerder in volle breedte opgetekend. De publicaties die waren verschenen betroffen met name de periode van vóór 1945, richtten zich op een kleine groep studenten – zoals IBB-bewoners of een gezelligheidsvereniging – of ze beschreven de universiteit zelf.

Samen met hoogleraar universiteitsgeschiedenis Leen Dorsman pakten Pieter en Hylke de handschoen op. In hun boek beschrijven ze de ontwikkelingen in het naoorlogse studentenleven aan de hand

van een aantal thema's: naast, uiteraard, studeren komen wonen, werken, verenigingsleven, studiefinanciering en politiek en maatschappelijk engagement aan bod.

Hoewel alle hoofdstukken de moeite waard zijn, bieden de hoofdstukken Op kamers en Bijbanen een bijzonder originele inkijk in de veranderingen die zich de afgelopen 70 jaar hebben afgespeeld.

Op kamers

Op kamers, met als ondertitel 'Hospita's en spaceboxen', vertelt over de veranderingen in de huisvesting van studenten sinds 1945. Woonden in 1945 studenten nog veelal bij hospita's, vandaag de dag is dit totaal anders: naast de studentenhuizen met een "geru", zijn grote studentencomplexen ontwikkeld op De Uithof Campus waar studenten in soms hypermoderne zelfstandige studio's verblijven. De verschillende stappen in deze ontwikkeling worden met aansprekende voorbeelden geïllustreerd, waarbij de geschiedenis van de SSH een leidraad vormt. Het Warandebusje, de IBB en Casa Confetti, allemaal komt het voorbij. Naast de gebouwen komen ook de pogingen van de landelijke en lokale overheden om de woningnood te ledigen aan bod en wordt er een blik in de toekomst geworpen.

Studenten werken

'Ik ben een fanatiek tegenstander van het begrip werkstudent. Laten wij het beschouwen, zoals het werkelijk is. Het studeren als werkstudent is een weg waarop de mensen uit nood gedrukt worden. Het is maatschappelijk onverantwoord om jonge mensen, die bestemd zijn later een enigermate leidinggevende functie te vervullen en

hooggewaardeerde intellectuele arbeid te verrichten, te verplichten, enkele jaren van hun leven kelner te zijn, of weet ik wat te doen; in ieder geval hun tijd te passeren met arbeid, die met hun toekomstige werk niets te maken heeft en die ook als maatschappelijke voorbereiding voor hun taak slechts een uitermate beperkte of geen waarde heeft.'

VOORDAT U ZO IN DE KOU KOMT TE STAAN, KUNT U BETER EVEN NAAR STUWA GAAN!

**stu
uitzendbureau
wa**

HERENGRACHT 532 - TELEFOON 020 24 52 33

STUWA UTRECHT Voorstraat 50 - Telefoon 030-163072
 STUWA EINDHOVEN Pr. Hendrikstraat 25 tel. 040 - 23210
 STUWA TILBURG Willem IJzstraat 56 tel. 04250- 30541
 INTERAC ROTTERDAM Boukeludijk 100 tel. 010 -254889
 STUWA BREDA Seelingsingel 13 tel. 01600- 31582

Zo sprak voormalig premier en PvdA-senator Schermerhorn in 1952. Deze uitspraak zal de huidige student wezensvreemd en ontzettend elitair in de oren klinken. In het hoofdstuk Bijbanen wordt op verrassende wijze de geschiedenis beschreven van de werkstudent. Van een marginaal en ongewenst verschijnsel tot iets wat niet is weg te denken uit vrijwel iedere Utrechts bedrijf, dit hoofdstuk schetst deze ontwikkeling met leuke en aansprekende voorbeelden.

Studentenverenigingen

Voor (oud-)leden van USR is het hoofdstuk over het verenigingsleven natuurlijk bijzonder interessant. In

dit hoofdstuk wordt de naoorlogse geschiedenis van USR, aan eenieder genoegzaam bekend, besproken in een breder kader van het veranderende verenigingsleven. Hierbij speelt de opkomst van de vele sport- en studieverenigingen een bijzondere rol met een directe invloed op gezelligheidsverenigingen zoals USR. Een hoofdstuk dat mijns inziens met veel aandacht moet worden gelezen door de bestuurders van onze vereniging.

Zo zijn er nog diverse andere hoofdstukken die het bespreken - en vooral het lezen - meer dan waard zijn. De Utrechtse student: 1945 tot

nu is een zeer welkome en hoognodige aanvulling op de bestaande literatuur over onze studententijd. Het is toegankelijk geschreven, zit vol herkenning en is dankzij de goede beeldredactie bovendien een genot om door te bladeren. Complimenten voor de redactie en uitgever voor de met grote zorg en aandacht uitgegeven luxe publicatie.

De Utrechtse student: 1945 tot nu

Onder redactie van prof. dr. Leen

Dorsman, Hylke Faber en dr. Pieter Stolk

368 pagina's gebonden, full color

> 330 illustraties

ISBN 978-90-824740-1-5;

€ 34,50

<http://www.ddm.works/studenten->

leven

Achter de schermen van het novitiaat

Wat is de achterliggende gedachte voor het novitiaat, een vergelijking tussen vroeger en nu.

Thomas de Bruin

Waar stond u als lid tijdens een novitiaat? Als één van de eerste vooraan bij de deur van de Hijweghe om tijdens een ledenavond de novieten eens flink aan de tand te voelen? Of juist meer achteraan voor een goed gesprek? Goede kans dat het antwoord op deze vragen te maken heeft met de tijd waarin u lid was. Het novitiaat zelf, maar ook de achterliggende gedachte is namelijk in de loop der tijd flink veranderd.

Om te weten te komen hoe een novitiaat vroeger verliep, spreek ik met Ben en Ike Naafs, in 1962 en 1965 lid geworden van Unitas S.R. .Beiden zaten in de Novitiaatscommissie van 1967. “Het jaar '66 was een heel ander novitiaat; het verloor zichzelf in ideologie, wij wilden dat anders doen. Pragmatisch, niet idealistisch.” Ben Naafs vertelt dat hij terugging naar de ‘voet van gelijkheid’ die Unitas SR sterk maakte. “Wij wilden achter de novieten staan en niet tegenover hen. Wij waren als het ware de bescherming tegen de leden.” De vereniging leren kennen blijft natuurlijk het hoofddoel van een Novitiaat. De achterliggende gedachte van Ben en Ike Naafs kwam echter voort uit de gelijkheid tussen de leden en de novieten met alleen de kennis van de vereniging als belangrijk verschil.

“Wij wilden achter de novieten staan en niet tegenover hen. Wij waren als het ware de bescherming tegen de leden. Pragmatisch, niet idealistisch.”

Novitiaat 1967

Drie weken lang: week één: leren over USR tradities, week twee: kennismaken met leden USR, week drie: werkweek waarin novieten extern aan de slag gingen. Er was één novitiaat, met 300 novieten. Alleen voor uitzonderlijke gevallen (militaire dienst, zwangerschap, verhuizing uit buitenland) is een novitiaat georganiseerd: zeven novieten. Wist je dat? Er in 1967 een proefnovitiaat is gedraaid waarin derdejaars en vijfdejaars als novieten fungeerden zodat de leden wisten hoe ze zich moesten gedragen?

Novitiaat 2017

Twee weken lang: een A- en een NA-novitiaat. De eerste week gingen de Novieten op kamp en werd er een groep gevormd. De tweede week maakten zij kennis met de vereniging. A Novitiaat telde 66 novieten, NA Novitiaat 108. Weinig stoppers, maar veel no shows.

Ben Naafs (L) - Jaarclub: Alstre Nostra o.d.z. 'Panta Rhei ouden menei' (Alles stroomt, niets blijft)

Ike Naafs-Loman (L) - Jaarclub: Mejalubo 865

Joost van Dijk (R) - Paranoia

Na dit kijkje in het verleden, ben ik gaan praten met Joost van Dijk, praeses Novitiaatscommissie 'Front' van het jaar 2017. "Het Novitiaat heeft twee belangrijke doelen, een groep vormen en laten zien hoe belangrijk een studentenvereniging is, met name voor jezelf." Hij vertelt dat het de taak van de NC is om de novieten kennis te laten maken met de hiërarchie van een vereniging en hen uit te dagen om zichzelf te ontplooiën; zoals het ook in het bedrijfsleven gaat. "In de buitenweek worden de Novieten aan de tand gevoeld door de NC en is het doel om hen één hechte groep te laten vormen." De groep die in de buitenweek gevormd is, wordt dan in de binnenweek door de leden op de proef gesteld en hierin neemt de NC een beschermende rol op zich.

“In de buitenweek worden de Novieten aan de tand gevoeld door de NC en is het doel om hen een hechte groep te laten vormen.”

De NC van Naafs plaatste zich duidelijk achter de novieten, terwijl NC van Dijk zich in de buitenweek tegenover de novieten plaatste. In de binnenweek plaatsen zij zich echter wel achter de novieten. Het lijkt erop dat de Novitiaatscommissie zich tegenwoordig tegen de novieten richt om op die manier een groep van hen te maken, maar dat de bescherming tegen de leden iets is van alle tijden.

Ben Naafs - 1962

1962-1973 Collegium Illustrissimum Hermandad. In
 1969 Officieel her-erkend
 1963 bestuur De Batavier (roei-sub U.S.R.)
 1963-1973 coach roeivereniging De Batavier;
 commissaris materieel
 1964-65 bestuur Medisch Dispuut Tetracholoi
 1965 bestuur USTV
 1967-1972 Super HZB
 1967 Novitiaatscommissie
 1967 Ledenparlement
 1968 Sinterklaascommissie
 1968-1971 tap commissie de Hel in de kelder
 1971: drager van de Erepennig
 1988-1992 bestuur lungit lunctos

Ike Naafs - 1965

1966-1968 actief met roeien en volksdansen
 1967 Novitiaatscommissie
 1967 Ledenparlement
 1968 bestuur van meisjes-subvereniging 'Strigwaf Cabgyat'
 1968 Sinterklaascommissie
 1969 sportvrouw van het jaar bij U.S.R.

Joos van Dijk - 2012

2012 Joosbartapper 'Joosama'
 2012 Collegium Cantan-tissimum Bachchus
 2012 KKC
 2013 Kluscommissie (voor Kroeg Lustrum)
 2014-2015 Quaestor II van Den Senaat
 2017-2018 Voorzitter Stichting Symposion
 2017-2018 Praeses KKC
 2017 Praeses NC Front

BACCHUSSERMOENEN

Wim Merlijn

Koning Midas

In die dagen vertoefde Silenus, Bacchus' eigenste opperstalmeester, zodanig in hoger sferen dat hij van de bok viel en in de goot belandde. Door onderdanen van Koning Midas werd hij gevonden, opgevangen en naar het paleis gebracht. Uit dankbaarheid vergunde Bacchus hem een wens te doen. Daarop wenste Bacchus dat alles wat hij aanraakte in goud zou verkeren.

En zie, zijn wens werd vervuld.

De kiezelstenen die hij in handen nam, ze werden goud. Deed hij zijn gevoeg, het veranderde in goud. Maar ook toen hij wilde eten en drinken, resteerden hem slechts broodjes goud.

Mocht Bacchus U willen belonen, vraag dan om *vloeibaar* goud, en doe dat *met mate*.

Zeuxis en Parrahsios

Zeuxis en Parrahsios wedijverden om de vraag wie van hen beiden het bedriegelijk echtst kon schilderen. Zeuxis schilderde druiven en bedroog zo de vogels die er op afvlogen. Parrahsios schilderde een gordijn dat er zo echt uitzag dat Zeuxis hem vroeg dat opzij te schuiven, zodat hij de voorstelling daarachter kon zien. Parrahsios was de winnaar, want hij had een mens bedrogen.

Bedenkt, broeders en zusters, dat god Bacchus u èn *druiven* voorhoudt èn in staat is een *mens* te bedriegen. En past u ervoor, achter een gordijn te willen kijken dat er *helemaal niet* is.

Narcissos

Narcissos was een knappe jongeman, die zich in de belangstelling van veel meisjes en soms ook jongens mocht verheugen, ware het niet dat hij op hun avances in het geheel geen acht sloeg. Zelfs de nimf Echo liet hem onberoerd. Verteerd door zoveel liefdesverdriet wist ze met iemand in gesprek alleen diens laatste woorden nog na te stamelen. De godin Nemesis besloot hem in haar gerechtigheid te wreken. Door haar toedoen zocht Narcissus na de jacht verkoeling bij een bron. Zich over het water buigend, raakte hij op slag verliefd op zijn spiegelbeeld, dat zich helder weerkaatste, en staarde hij net zo lang naar deze voor hem onbereikbare liefde totdat hij volledig weggekijnd was. Voorwaar, ik zeg u: jaag in uw jeugd niet alleen op *wild*, en als ge in uw glas staart, zorg er dan voor dat er geen *water* in zit.

De LKvV door de jaren heen

Marc Wortmann, praeses LKvV 1980, en Matthijs Kneepkens, praeses LKvV h.t., schreven op verzoek van Pim brieven aan elkaar.

Beste Matthijs,

Wat goed om te horen dat je als Unitasser dit jaar praeses van de LKvV bent. Het is een orgaan dat voor de leden van USR misschien niet direct op de voorgrond treedt maar wel een belangrijke rol kan spelen in het scheppen van de juiste voorwaarden voor de groei en bloei van studentenverenigingen. In een ver verleden ben ik ook praeses (1979-80) geweest en we hadden toen te maken met Minister Pais van onderwijs die de Wet Tweefasenstructuur wilde invoeren. Deze wet introduceerde het bachelor-master system ter vervanging van kandidaats en doctoraal. Het idee was dat de hele studie in vier jaar zou moeten kunnen worden gedaan met 1 jaar uitloop. Enig verder uitstel op grond van bestuurswerk in studentenverenigingen of -vakbonden werd afgeschaft.

We zagen dit als een bedreiging voor het voortbestaan van de verenigingen in de toenmalige vorm (die niet veel verschilt van de huidige) en hebben een grote lobby opgezet om het wetsvoorstel te wijzigen. Dat viel niet mee omdat we geen idee hadden hoe dat moest en hebben het met vallen en opstaan geleerd, iets dat mij in mijn latere werk nog erg van pas is gekomen. Dit leerproces kostte veel tijd en bij wijze van uitzondering werd overeengekomen dat het grootste deel van het bestuur (waaronder ik) nog een tweede jaar zou zitten, zij het met enige reshuffling van taken.

We besloten uiteindelijk tot een viertal acties: het schrijven van een rapport over het nut van studentverenigingen en de cruciale rol van student-bestuurders daarin; mobiliseren van reünisten van alle verenigingen die politiek actief waren; persoonlijke afspraken maken met woordvoerders in de Tweede Kamer van de belangrijkste partijen; en tenslotte het organiseren van een serie van discussiefora in alle studentensteden gedurende het jaar. Uiteindelijk stemde een ruime meerderheid van de Tweede Kamer voor een amendement dat de oude regeling in de nieuwe wet herstelde door iedere Universiteit in de gelegenheid te stellen een aantal studentbestuurders een heel of half jaar uitstel te verlenen.

Een andere activiteit die ik mijn herinner is een informatieboekje dat we naar middelbare scholen stuurden onder de titel: "Student zijn is meer dan alleen studeren". De LKvV had toen nog geen eigen kantoor en we vergaderden bij een van de verenigingen in Utrecht, Leiden of Delft. Het was op papier ook geen full time functie, maar in de praktijk bijna wel. Ik ben benieuwd om te horen hoe het nu gaat en wat er op jullie agenda staat. Kun je daar wat over vertellen?

Hartelijke groet,
Marc

Beste Marc,

Stad en land afreizen om het studentikoze erfgoed van Nederland mee te maken en intussen op de barricaden staan om de belangen van de student te behartigen die niet alleen het hoofd in de boeken heeft, maar die ook wat toevoegt aan het studentenleven. Op deze manier een bijdrage leveren aan het verenigingsleven is in 2018 nog net zo geweldig als in 1979. Het is natuurlijk alleen maar mooi om die ervaringen te delen met iemand die zoveel jaar geleden op dezelfde positie stond en ook nog eens lid is geweest van hetzelfde Unitas S.R. waar ik zelf ook al 5 jaar lid ben.

Als ik lees wat de speerpunten waren die jij en je bestuurders destijds hadden, blijkt dat we nog steeds met dezelfde soort problemen moeten dealen. Aan de ene kant vraagt de arbeidsmarkt om ´complete studenten´ die meer hebben gedaan dan alleen studeren, maar aan de andere kant krijgen studenten steeds minder ruimte om hun horizon te verbreden. Bedenk wel, dit gaat niet alleen over verenigingsstudenten, maar over alle studenten die méér willen maken van hun studententijd, zoals een eigen onderneming opzetten of in het buitenland studeren. Afgelopen december hebben we bijvoorbeeld een engagement voorgelegd aan de koepels van de hoger onderwijsinstellingen waarin werd aangestuurd op het invoeren van collegegeldvrij besturen. Op dit moment is het namelijk zo dat bestuurders een beurs krijgen van de instelling die ze voor het grootste gedeelte weer terug moeten storten op de rekening van diezelfde instelling! Tot nog toe lijkt onze roep om meer rationaliteit vooral op dovemans oren gericht, maar we hopen op afzienbare termijn hier toch het verschil te kunnen maken nu de Tweede Kamer vorig jaar januari de wettelijke mogelijkheid gegeven heeft om hier iets mee te doen.

Daarnaast heeft de LKvV dit jaar voor het eerst duurzaamheid op het programma staan. In samenwerking met Students4Sustainability is dit jaar het event ´De Groene Pint´ opgezet. Het einddoel is een ranking vast te stellen van duurzame verenigingen binnen Nederland. Hierin wordt gekeken naar bijvoorbeeld warmte-management in het pand, maar ook bijvoorbeeld naar duurzaamheidsacties van daarop gerichte commissies!

Kers op de taart in een LKvV-bestuursjaar is wat mij betreft toch echt het organiseren van congressen, zoals laatst de Sociëteitsdag bij de Heineken Experience in Amsterdam. Een dag vol workshops die wordt afgesloten met een mooie borrel met uitzicht over Amsterdam, één groot succes. Meer dan ooit is een bestuurstaak bij de LKvV onmiskenbaar een full-time aangelegenheid, waarbij de sociale aspecten nog eens bij opgeteld moeten worden. Door het ontzettend diverse pakket van activiteiten blijft het uitdagend om elke dag – ook na de wat langere borrels – aan de slag te gaan voor de eeuwenoude traditie van het Nederlandse studentenverenigingsleven!

Hartelijke groet,
Matthijs Kneepkens

Het Unitas Reserve Fonds

Marc Wortmann en Gerrit Verkerk met dank aan Pim Walenkamp

Maar weinig oudleden van onze USR weten van het bestaan van het Unitas Reserve Fonds (URF). Voor hen die er wel eens van gehoord hebben is er vaak sprake van geheimzinnigheid. Toch bestaat de vereniging URF al zo'n 100 jaar. Bovendien heeft het URF de afgelopen decennia meer bekendheid gekregen.

Oudleden betrekken bij USR

Al snel na de oprichting van USR werd binnen de vereniging het belang ingezien van "oudleden" vanwege contacten, adviezen en geldelijke steun. Om te beginnen kregen oudleden van de Utrechtse Studenten Bond, een voorloper van USR, in 1912 de gelegenheid om oudlid van USR te worden. Het oudledenbestand was en bleef tot in de jaren zeventig in handen van USR en viel onder verantwoordelijkheid van de Senaat. Het betrekken van oudleden is een succes geworden. Al tijdens het eerste lustrum van USR in 1916 is er een groot feest met veel reünisten. De O(ud) S(tudenten) D(ag) zorgde voor de Tweede Wereldoorlog (WO-II) voor betrokkenheid van oud-leden bij de lustra. Na WO-II gebeurde dat door de zogenaamde Reüniecommissies.

Steun van oudleden, oprichting van het URF

Hulp wat adviezen en donaties betreft zijn frequent door oudleden in het belang van het voortbestaan van USR verleend. Bij enkele "gulle gevers", waaronder mr. dr. H.C.A. (Herman) Gerlings (bijnaam "Meester" of "Radja", zie foto) ontstond in 1917 de behoefte om deze hulp te structureren. Daarom hebben zij op 27 november 1917 het URF opgericht. Er is een officiële erkenning want de vereniging is op 29-05-1918 Koninklijk goedgekeurd. De doelstelling van het fonds is: 'Het bevorderen van de bloei van de studentenbeweging, zoals zij die belichaamd ziet in de vereniging "Unitas Studiosorum Rheno-Trajectina" te Utrecht'. Het kapitaal, enkele duizenden gulden, werd opgebouwd door de contributies en donaties van leden en collecte's onder oudleden tijdens reünies. Tot 1940 heeft de vereniging URF gefunctioneerd als een soort steunfonds achter de schermen van USR.

Herman Gerlings, geboren 1870 Arnhem, is in 1920 op zijn 50e verjaardag benoemd tot Lid van Verdienste. Zijn verjaardag (10 mei), werd als Meester Gerlingsdag, zelfs na zijn overlijden in 1938, tot WO-II binnen USR gevierd. Zijn portret hangt in Symposion...

Betrokkenheid van oudleden na 1940

Ook tijdens en na WO-II hebben veel oudleden contacten met hun vereniging USR onderhouden, adviezen gegeven en geldelijke steun verleend. Het oudledenbestand bleef in handen van USR. De oudleden werden nu bij de lustra betrokken door het instellen van zogenaamde Reüniecommissies. Tot de jaren zestig was er nog geen sprake van enig verenigingsverband van oudleden (behalve de HZB). Belangrijke bijdragen tot de oprichting van de oudledenvereniging lungit lunctos in praktische zin zijn geleverd door drs. Klaas Lindner (met roepnaam Max, zie foto). Max Lindner heeft samen met H. van Baggem, administrateur van USR, het oudledenbestand geactualiseerd. Dit bestand gebruikte Max jaarlijks om oudleden van informatie te voorzien en om hen uit te nodigen voor "contributie betaling". Max heeft voor het URF, dat als vereniging niet meer functioneerde, kapitaal opgebouwd en de rekening beheerd. Hij was dus zowel secretaris als penningmeester van een oudledenvereniging in ontwikkeling. Daarvoor is Max Lindner in 1965 benoemd tot lid van verdienste.

Max Lindner, geboren 1909 Groningen, was actief lid van USR, onder andere Sociëteitsbestuur. Na zijn studie Indologie is hij bestuursambtenaar in Nederlands Indië. Hij heeft de jappenkampen overleefd en is vanaf 1951 definitief terug in Nederland. Tot zijn overlijden in 1981 heeft hij zich daarna ingezet voor USR.

Heroprichting van het URF

In 1979 heeft de vereniging URF opnieuw vorm gekregen. Er zijn in overleg met Max Lindner een vijftientigtal deskundige leden uitgenodigd. Er zijn statuten gemaakt en op 24 juli 1979 bij een notaris vastgelegd. De doelstelling van de vereniging, zoals hiervoor gemeld, is gehandhaafd. Dit betekent concreet: het vermogen, momenteel ongeveer € 250.000, verstandig beheren en gebruiken als dat in het belang van USR nodig is. De afgelopen jaren is er door het URF onder andere de volgende hulp aan USR verleend:

1. De verzorging van een bescheiden aanvulling op zijn A.O.W. voor H. van Baggem, administrateur van onze USR vanaf 1945.
2. Een verstrekking van een lening van 200.000 gulden aan USR voor een verbouwing om de sociëteit geluiddicht te maken in 1999.
3. Overname van de taak van Stichting Bolwerk ten behoeve van bestuurders van USR.

Onze wensen

Wij wensen dat oudleden van USR het belang inzien van het URF en begrijpen dat het beschikbaar is voor donaties (rekeningnummer NLo7 RABO 015.40.94.323)

Financieel...

Weet ik veel?

Wim Merlijn

Begin deze eeuw kende de kroeg nog het begrip ‘tapverlies’, in de beeldvorming bestaande uit figuren die er gretig tot slordig op los tapten. De werkelijkheid was heel wat weerbarstiger. In het ergste geval had je te maken met een lid dat zijn betaalkaart achter de bar weggegrist, in het gunstigste geval met een tapper die een pot koffie verkeerd gezet had.

De aanschaf van peperworstjes was bedoeld om de drankomzet te stimuleren, maar vanwege hun groen uitgeslagen aanblik moesten ze op enig moment weggegooid worden. Dat laatste gold ook voor incurante dranken die uit het assortiment genomen werden.

Als het Sociëteitsbestuur een prijzig apparaat wilde aanschaffen, had het daar de toestemming van de Bedrijfscommissie voor nodig. Menigmaal wist de B.C. het S.B. aan het lijntje te houden, totdat de Fiscus S.B. moest bekennen dat het apparaat allang in de kast stond, wat sommige BC'ers een glimlach ontlokte: was hun indertijd niet hetzelfde overkomen?

Een commissie wilde een feest organiseren waarvan zij zelf het riskante karakter inzag. De leden ervan wilden zich persoonlijk wel borg stellen. De Senaat verbood dat, want dat zou maar precedentes scheppen. Als werkelijk bezwaar had hij natuurlijk moeten aanvoeren dat dat in strijd met een van de drie Unitasprincipes is.

Nog niet zo lang geleden wilde de Goededoelencommissie een benefietconcert organiseren. Men rekende op een benefiet van 3.000 euro. Eén probleem slechts: er ontbrak nog een bedrag van 3.000 euro voor vergunningen en verzekeringen. Of het reünistenbestuur maar zo goed wilde zijn, dit bedrag bij te passen ... anders zou hem de afgelasting van het evenement aangerekend worden. Niemand leek te beseffen dat het bestuur zó geacht werd voor de hele benefiet op te draaien ...

Ik heb altijd een hekel gehad aan onderwijs krijgen

Interview met 'Teacher of the Year' Douwe van Hinsbergen

Gerard Langeveld

Geoloog Douwe van Hinsbergen werd lid van Unitas in 1994. Onlangs werd hij uitgeroepen tot 'Teacher of the Year'. Wij spraken met hem over zijn werk en zijn U.S.R.-verleden.

Kun je in het kort iets vertellen over je carrière?

Ik ben in 1999 afgestudeerd in de geologie en in 2004 in Utrecht gepromoveerd. Na post-doc-projecten in Leicester en Oslo ontving ik voor onderzoek in Utrecht een 'Veni-' en een 'Vidi'-beurs, en onlangs heb ik een 'Vici'-beurs gekregen. Ik doe onderzoek naar gebergtevorming en de invloed daarvan o.a. op klimaat en ertsvorming.

Mijn toenmalige vriendin, nu mijn vrouw Inge Loes werkte in die tijd bij NASA in Washington. In 2011 heb ik er vier maanden een bureautje gekregen in het Carnegie Institute of Science. Dat was een heerlijke tijd, waarin we getrouwd zijn en veel gepubliceerd en gereisd hebben. In Washington hebben we ook veel vriendjes gemaakt - meer dan in Noorwegen, waar een goed gesprek bestaat uit twee woorden en een pot idioot duur bier. In 2013 en 2015 zijn in Utrecht onze twee zoontjes Ildis en Tjibbe geboren.

Je bent Teacher of the Year geworden. Kun je daar wat meer over vertellen?

Ik heb altijd een hekel gehad aan onderwijs krijgen. Stond daar zo'n vent te zwammen, zonder dat ik wist waarom ik die kennis nodig had. Ik probeer studenten altijd duidelijk te maken welke problemen we in het vak proberen op te lossen, en wat ik ze bied is alle informatie die ze nodig hebben om het probleem zelf op te kunnen lossen. Dus in plaats van kennis over te dragen probeer ik studenten op te leiden tot probleemoplosser: of ze dat nu aan de universiteit, bij de overheid of in het bedrijfsleven gaan doen, ze worden aangenomen om problemen op te lossen, niet om boeken te reciteren. Blijkbaar wordt dat gewaardeerd, want de studentenvereniging heeft mij genomineerd voor die prijs, en ik kreeg hem ook nog.

Wat is het beste advies dat je ooit hebt gekregen?

In veel carrières is acquisitie van fondsen en opdrachten belangrijk, dat geldt ook voor de wetenschap. Je kunt nog zulke leuke ideeën hebben, als je ze niet weet over te brengen aan geldschietters, komt er weinig van terecht. In Utrecht coachen we elkaar flink bij het schrijven van onderzoeksvoorstellen, en vooral bij de mondelinge verdediging ervan - 5 tot 10 minuten pitches op projecten van meer dan een miljoen euro - is iedereen goudeerlijk en direct. Dat is het beste advies geweest dat ik gehad heb, de harde feedback op dergelijke pitches. Maar het heeft me geholpen exact te leren formuleren en tot de absolute essentie van je werk te komen.

In hoeverre ben je beïnvloed door Miolnir?

Miolnir is inmiddels een groot netwerk dat van eerstejaarsstudent tot de top van het internationale bedrijfsleven en de academie reikt. Ieder lustrum wordt er een congresje georganiseerd waar oudleden van over de hele wereld invliegen om over hun werk te vertellen en daar wordt menige baan vergeven. Maar bovenal is het een buitengewoon lollige club mafkezen bij elkaar, met altijd een goede sfeer en waar het altijd leuk is om naar toe te gaan.

Wat is het belangrijkste dat je op Unitas geleerd hebt?

Ik heb indertijd in de novitiaatscommissie gezeten. Hoewel ik achteraf de novitiaten vrij onzinnig vind, heb ik daar allerlei trucjes geleerd om groepen een kant op te dirigeren die ik veelvuldig in mijn onderwijs gebruik. Verder heb ik gewoon pret gemaakt.

Welk advies zou je de studenten van nu mee willen geven?

Het studentenleven is buitengewoon leuk en verenigingen zijn dat ook, maar vooral verenigingen zijn ongelofelijk conservatief. Schud die onzin zo snel mogelijk van je af.

Wetenschap als Nobel Streven

Pim Walenkamp

Frits van Oostrom studeerde, promoveerde in Utrecht, hoogleraar in Leiden en Utrecht, schreef een biografie over de middeleeuwse ridder Jan van Brederode (1372-1415), wetenschappelijk en literair verantwoord. Hij is de enige Nederlander die de Spinozaprijs, een hoge wetenschappelijke onderscheiding, kreeg én de AKO Literatuurprijs, de gerenommeerde publieksprijs. Uitzonderlijk dat een middeleeuwse ridder een moraaltheologisch, zelfs literair sprankelend verhaal schreef.

In Middeleeuwse werken werd veelvuldig gebruik gemaakt werd van de klassieke retorica. Op scholen werd dat onderricht. Onjuist dat tussen 500 en 1500 in Europa Romeinse en Griekse klassieken slapende waren.

Veel wetenschap komt uit verwondering voort. Van Oostrom: “Neerlandici en historici moeten veel meer samenwerken; geschiedenis moet primair een verhaal vertellen, geen droge data, tabellen en analyses”. *Alpha’s kunnen niet geloven in succes, beta’s niet in mislukking*. Van Oostrom: “Er is een verschil tussen *need to know* en *nice to know*; in het tweede zijn de geesteswetenschappen erg goed”.

Maarten Prak, hoogleraar economische, sociale geschiedenis van de vroegmoderne tijd. “De Middeleeuwen kennen een schaarheid aan gegevens - veel gaten in de kaas -, terwijl de historicus die de 20e eeuw onderzoekt, heel veel kaas ziet en verzuipt in de bronnen. Wat dat betreft, zit ik in balans qua gaten en kaas,” zo grapte hij zelf. Behalve historicus is hij waardevol pedagoog: zijn zoon Michiel werd U.S.R.-lid. Prak concludeert dat geschiedenis drie soorten nut heeft:

1. hoogwaardig amusement leveren, bv. Maarten van Rossum
2. bestaansverheldering, bv. over onze vaderlandse geschiedenis *identiteit*
3. beleidsadvisering, bv. Beatrice de Graaf over terrorismebestrijding.

Prak: “Zonder vernieuwend onderzoek wordt publieksgeschiedenis een sjabloon, zonder breed publiek wordt historische wetenschap steriel.” *Geesteswetenschappen geven inzicht in onze identiteit*.

James Kennedy, de Amerikaanse historicus die met nieuwe perspectieven naar onze geschiedenis kijkt: “Geschiedenis heeft ook een verheffende functie, niet alleen van laag tot hoog, maar ook de laagcultuur kan verheffend en nuttig zijn”. Daar hebben wij als oud-leden van Unitas S.R. op gedronken na de lezingen. Mensen in de Middeleeuwen lijken meer op ons dan we denken. “Het verleden dient *invoelbaar* te worden gemaakt. Goede historische boeken behoren ook op lichte, leesbare wijze inzicht te geven in de wetenschappelijke discussie; daarnaast laat een goed boek zien wat de mens is, welke mensbeeld er in dat boek zit, welk menselijk tekort. In de Middeleeuwen had de duivel een sterke positie. Waarom is dat verrassend voor ons nu? Wat zegt dat over de mensen en de condition humane?”

Studenten moeten meer durf tonen, anders komen ze nooit vooruit.

In memoriam

Bob van Dobbenburgh

Volledig onverwachts overleed op 28 februari 2018 oud Rector van USR 1953-1954, dr. Otto Arij ("Bob") van Dobbenburgh. In 1948 werd Bob lid van Unitas S.R. Meteen tijdens het novitiaat liet "noviet no.42" van zich spreken als kritisch, zelfdenkend lid door in een ingezonden artikel in de Vivos Voco kritische noten bij de Marshallhulp te plaatsen en vooral bij het ontstaan van de Koude Oorlog. Commentaar van de oudere leden: "Wat heeft dat manneke al een scherpe kijk op politieke en economische problemen. Daar kan nog wat uitgroeien. Misschien komt hij later in de Tweede Kamer of in een of andere belangrijke commissie."

Actief was hij vooral in sportbesturen (ASU) en USTV waar hij meerdere malen als acteur optrad. De lastigste taak tijdens zijn rectoraat (1953-1954) was om van Aad Hooykaas, die al decennia de vaste toneelregisseur van U.S.R. was, afscheid te nemen. Bob studeerde medicijnen, werd majoor arts, later huisarts in Badhoevedorp. Hij promoveerde op een bijzondere kinderziekte. Groot voorstander van het monument op Symposium met namen van omgekomen (oud)leden zette hij zich krachtig in als lid van de Herdenkingscommissie en gesprekspartner met de Senaat.

Bob toen hij in 1948 lid werd.

Wout Hardeman

Op 31 juli 2017 overleed Wout Hardeman, 82 jaar oud. In 1953 werd hij lid van Unitas S.R., was praeses van het eerstejaarsbestuur, actief bij het medisch dispuut Tetracholoi en het zangcollege Pan. In 1957-1958 was hij rector. Toen heeft hij een vlag van het dak gehaald omdat deze 's nachts nog wapperde. Een politiemann hield hem aan, maar de officier gaf hem gelijk, aangezien vlaggen 's nachts neergehaald moeten worden. Tijdens het novitiaat van 1958 moesten novieten zich invechten. De dichte deur werd bestormd. Omstanders klaagden over de herrie; de politie greep hard in. Tekenend voor rector Hardeman ging hij zelf naar het politiebureau om uitleg te geven en zo de boel in der minne te sussen. Op een van de feesten op Symposium was Wout opeens verdwenen. Zijn vriendin, later zijn echtgenote, ging naar hem op zoek en trof hem slapend aan op een brede schoorsteenmantel. Één keer na een wilde avond belde hij leden op om te vragen of hij hen in een dronken bui had beledigd.

Hij was werkzaam als psychiater en ziekenhuisdirecteur, onder andere het Willem Arntszhuis in Utrecht. Als een van de eersten pleitte hij voor zelfstandigheid van psychiatrisch patiënten: een cliëntgebonden budget, begeleid-wonen projecten en 'sociowoningen' in gewone woonwijken. Hij is vele malen gelauwerd, onder meer als officier in de orde van Oranje-Nassau en met de ereprijs van het nationaal fonds geestelijke volksgezondheidszorg. Ook na zijn pensionering bleef hij zich inzetten voor minderbedeelden, zo was hij lang betrokken bij Vluchtelingenwerk. (PW)

Rector Hardeman schudt de hand van rector magnificus van de Universiteit Utrecht, prof. dr. Laurens Seekles.

Bijdragen aan verbondenheid

Het monument

Waarde reünisten van U.S.R.,

We vragen uw aandacht voor het monument op Symposion. Boven de deur naar de Hijweege hangt sinds 2016 de herinneringsplaquette gemaakt door oud-lid Frank van Hooft. Hierop staan de namen gegraveerd van 38 leden en voormalige leden van Unitas S.R. die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Europa en Azië zijn vermoord of het leven hebben gelaten bij oorlogshandelingen, de gewapende strijd of het verzet. Op vrijdag 16 of 23 november 2018 worden 59 nieuwe namen aan dit monument toegevoegd. Met de leeftijd die zij hadden toen zij overleden. Allen gegroepeerd rond de beroemde tekst van oud-lid, bioloog en dichter Leo Vroman. Het monument is een initiatief van reünist Pim Walenkamp. Twee toetsingscommissies, bestaande uit historici, archivariissen en wetenschappers uit verschillende disciplines, hebben alle namen zorgvuldig getoetst. Deze namen vormen de zichtbare schakels naar een weinig bekend verleden van Unitas S.R. Een geschiedenis die iets onthult over onze vereniging.

Geschiedenis en identiteit

De stroming binnen de geschiedschrijving die wil weten "hoe het eigenlijk is geweest" wordt aangeduid met 'historisme'. Volgens Johan Huizinga (1872-1945) is "Geschiedenis de geestelijke vorm waarin een cultuur zich rekenschap geeft van haar verleden." Centraal staat het zoeken van antwoorden op de vragen van groepen naar wie ze zijn. Deze zoektocht kan bijdragen aan een beter begrip van onze cultuur en een versterking van de maatschappelijke verbinding. Jan Romein scherpte de definitie van Huizinga aan. Hij zag geschiedenis als "de vorm, waarin een cultuur haar heden tracht te verstaan, door zich rekenschap te geven van het haar toegankelijk verleden."

De Herdenkingscommissie:

- Gerard Langeveld, secretaris
- mr. drs. Wim Merlijn, SBS, Oprichter Bachchus
- drs. Ward de Moor, pro-rector 1988-1989
- mr. drs. Maarten Spil
- prof. dr. Rainer Stephany, lid Toetsingscommissies
- dr. Gerrit Verkerk, SBS
- drs. Pim Walenkamp, initiatiefnemer, onderzoeker
- drs. Eric Wolthuis, vice-ab actis

In dankbare herinnering voor zijn bijdrage: dr. Bob van Dobbenburgh, overleden op 28-2-2018.

Wat het verleden van U.S.R. zegt over de identiteit van de vereniging

Het toegankelijk verleden van Unitas is zichtbaar aanwezig op Symposion en op de herdenkingsplaquette. De namen op het monument geven een beeld hoe Unitas er in het verleden uitzag; een vereniging waar, in tegenstelling tot andere studentenverenigingen, studenten uit alle sociale klassen, confessies en religies welkom waren. Allen vonden elkaar in de Unitasgedachte die begrepen als gelijke kansen, vrijheid en democratie hoog in het vaandel heeft staan. Een gedachte die tradities en diversiteit moeiteloos integreert.

Juist vanwege deze diversiteit verloren relatief veel leden en oud-leden van Unitas het leven tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een periode die Unitas ook in een ander opzicht onderscheidde van andere studentenverenigingen. Wist u dat U.S.R. tijdens de oorlog clandestien bleef functioneren onder leiding van het college der Ephoren? In 1941 en 1942 werden tijdens de ondergrondse novitiaten ongeveer 80 studenten lid van U.S.R. Redenen in overvloed om dit verleden en onze (oud)leden die toen het leven lieten te blijven gedenken en eren. Zij herinneren ons eraan waarvoor Unitas staat en waarom we onze vrijheid moeten blijven koesteren. De namen verbinden de huidige en toekomstige Unitasleden met het verleden en de waarden van de vereniging.

Draag bij aan de verbinding: adopteer een naam of doneer

Daarom vragen we als Herdenkingscommissie om een bijdrage in de kosten. U kunt een naam adopteren. Het graveren van een naam kost gemiddeld € 50,- Wanneer u nog contact heeft met uw oude jaarclub, college of dispuut, kunt u als groep een naam adopteren. Uiteraard kunt u ook een donatie naar eigen keuze voor het monument overmaken.

We zien uw bijdrage graag tegemoet op:

rekeningnummer NL34 INGB 0007 1548 07, t.n.v.

Herdenkingscommissie Unitas S.R. o.v.v. naam of gezelschap. Heeft u vragen of wilt u een naam adopteren?

Mail: herdenkingscommissie@gmail.com

Bij voorbaat dank voor uw bijdrage!

Gelijkheid en diversiteit

Unitas, een studentenvereniging voor iedereen op basis van gelijkheid. Dat sprak mij destijds in 1982 zeer aan en is nog steeds een belangrijk thema in mijn leven. Voor dit stuk heb ik besloten te beschrijven hoe het voor mij is geweest om de eerste vrouwelijke rector van Unitas te zijn. In 1986/1987 had ik daar relatief weinig bewustzijn over en kon ik er zeker geen woorden aan geven. Inmiddels zijn we ruim 30 jaar verder en heb ik er wat meer over na kunnen denken.

Toen

Voorjaar 1986 vroeg de toenmalige rector, Dick de Jong, mij of ik in het lustrumjaar 1986/1987 rector van Unitas zou willen worden. Ik hoefde daar niet lang over na te denken en kon het gelukkig ook vrij makkelijk inpassen in mij studie medische biologie. 'Mijn' senaat bestond verder uit Margit Vermeulen, Liesbeth Durlinger, Gert Jan Elsen, Jacques Bergman en Egbert Schroten. We steunden elkaar door dik en dun en hadden vooral heel veel plezier samen. Voor mij was het feit dat ik de eerste vrouw was aanvankelijk geen issue en ik was hoogst verbaasd dat er zoveel ophef over werd gemaakt.

In mijn lustrumrede van 1986 stelde ik de vraag: Hoe zou men in 2000 terugkijken op 1986? Wel, anno 2018, zie ik zo'n bestuursjaar nog steeds als een geweldige leerschool, waar je op een speelse manier allerlei zaken mag uitproberen. Misschien was het achteraf prettig geweest als ik een vrouwelijke mentor had gehad waarmee ik kon delen waar ik als vrouw tegenaan liep, maar daar had ik toen geen idee over. Voor een volgende vrouwelijk rector bied ik mijzelf nu aan als luisterend oor.

Nu

In mijn huidige werk als directeur bedrijfsvoering van 2 onderzoeksinstituten van de KNAW in Utrecht, geef ik op verschillende manieren uiting aan het thema diversiteit. Bij het Westerdijk Fungal Biodiversity Institute heb ik het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan

Johanna Westerdijk. Zij was in 1917 de eerste vrouwelijke hoogleraar van Nederland en een zeer krachtige, levenslustige en inspirerende vrouw. Johanna Westerdijk maakte geen onderscheid tussen mensen op basis van geslacht, afkomst, huidskleur, religie etc, zolang men maar eerlijk, toegewijd en ambitieus in de wetenschap was. Dat leidde, met name tijdens de tweede wereldoorlog oorlog, in haar laboratorium soms tot complexe situaties, maar vind ik een heel inspirerend en essentieel uitgangspunt.

Mariëtte als Rector U.S.R.

“Mijn uitgangspunt is altijd dat ik graag samenwerk op basis van gelijkheid en dat we naast elkaar staan.”

Bij het Hubrecht Institute for Developmental Biology and Stem Cell Research probeer ik een bijdrage te leveren aan het thema diversiteit door zoveel mogelijk mensen een stem te geven. Dit jaar heb ik op internationale vrouwendag een lunch georganiseerd voor alle vrouwelijke leidinggevendenden om met elkaar uit te wisselen hoe het voor ons is om in een door mannen gedomineerde omgeving te werken. Voor mij maakt het gevoelsmatig een groot verschil of ik als enige vrouw met een groep mannen samenwerk of dat we minimaal met twee vrouwen zijn. Mijn uitgangspunt is altijd dat ik graag samenwerk op basis van gelijkheid en dat we naast elkaar staan. Vandaar dat ik blij word van Unitas, eenheid, geheel.

Mariëtte Oosterwegel